

9. Αντιμέτωποι με Φήμες σε Αβέβαιους Καιρούς

Ανάγνωσμα: Β΄ Θεσσαλονικείς 2:1-12

ΜΙΑ από τις μεγαλύτερες απειλές που μας ταραάζουν κάθε μέρα είναι φήμες. Οι εργάτες σε ένα εργοστάσιο ή οι υπάλληλοι σε μια επιχείρηση ταραάζονται κι ανησυχούν, όταν διαδοθεί η φήμη των απολύσεων. Οι πολίτες μιας χώρας τρελαίνονται και τρέχουν στα σουπερμάρκετ με τη φήμη ενός πολέμου ή μιας επιδημίας όπως τώρα ο «κορονοϊός». [Παρόμοια: η γρίπη των πουλερικών, η νόσος των τρελών αγελάδων, η γρίπη των χοίρων, το κουνούπι του Νείλου, χώρια το έιτζ, κλ.] Η χριστιανική κοινότητα κατά τη διάρκεια των αιώνων ήταν ιδιαίτερα επιρρεπής στις φήμες για τα τέλη των καιρών. Κάθε γενιά χριστιανών από τον 1^ο αιώνα μέχρι τον 21^ο, αντιμετώπιζε κάθε λογής φήμες για τα έσχατα. Πολλοί ιστορικοί της Εκκλησιαστικής Ιστορίας κάνουν λόγο γι' αυτό το φαινόμενο. Πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε αυτές τις φήμες με τη βεβαιότητα που μας δίνει το Άγιο Πνεύμα; Εδώ θα δούμε πως υπάρχουν τέσσερις συγκεκριμένοι τρόποι γι' αυτό.

1. «Κρατήστε την ψυχραιμία σας!» (2:1-2)

Ο απόστολος Παύλος ξεκινά τη συζήτησή του στα εδ. 1-2 με την άμεση αντιμετώπιση της φήμης που κυκλοφορεί μεταξύ των πιστών της Θεσσαλονίκης. Ο απόστολος περιγράφει το τέλος της ιστορίας με αρκετούς τρόπους εδώ. Αποκαλεί το τέλος του αιώνα «*παρουσία* του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού». Αυτή είναι η λέξη που ο ίδιος ο Ιησούς χρησιμοποίησε (Μτ 24:27). Ο Παύλος μιλάει επίσης για «τη σύναξη μας κοντά στον Χριστό», που προφανώς είναι η Αρπαγή της Εκκλησίας. Η λ. *επισυναγωγή* περιγράφει τη συνάθροιση μιας ομάδας, και είναι η ίδια λέξη που χρησιμοποιείται στο Εβραίους 10:25, δηλ. τη σύναξη των πιστών για λατρεία. Κατά ορισμένους, σ' αυτή την αρπαγή ή τη συνάθροιση/σύναξη αναφερόταν ο Ιησούς όταν έλεγε ότι στη Δεύτερη Έλευσή του θα έστειλε τους αγγέλους του για «να συνάξει» τους εκλεκτούς του (*ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ* - Μκ 13:27). Ο τρόπος που αυτές οι δύο φράσεις είναι διατυπωμένες, δείχνουν ότι περιγράφουν το ίδιο γεγονός με δύο διαφορετικούς τρόπους. Αλλά ο Παύλος ονομάζει επίσης το τέλος των καιρών «*ημέρα του Κυρίου*» (εδ. 2). Είδαμε εκτενώς αυτή τη φράση στο Α΄ Θεσσαλονικείς κεφ. 5. Εκεί η «*ημέρα του Κυρίου*» περιγράφει τα τέλη των καιρών από την άποψη της **κρίσης** του Θεού για την αμαρτία. Έτσι, «*ημέρα του Κυρίου*» είναι ο χρόνος που ο Θεός θα απαντήσει στο κακό, θα κρίνει το κακό, και θα εγκαινιάσει τη Βασιλεία του Θεού. Τώρα εδώ μαθαίνουμε ότι υπήρχε μια φήμη μεταξύ των Θεσσαλονικέων ότι τάχα η ημέρα του Κυρίου είχε ήδη φθάσει. Σύμφωνα με αυτή τη φήμη, η Δεύτερη Έλευση Χριστού, αυτή η επισυναγωγή του λαού του, αυτή η απόφαση του Θεού να κρίνει το κακό και να εγκαινιάσει τη Βασιλεία του, όλα αυτά είχαν ήδη συμβεί. Ωστόσο, εδώ οι Θεσσαλονικείς βρίσκονταν ακόμα να υποφέρουν κάτω από την καταπίεση της κυβέρνησης για την πίστη τους στον Ιησού, εξακολουθούσαν να απορρίπτονται από την οικογένεια και τους φίλους τους, εξακολουθούσαν να διώκονται ως μειονότητα από τη μεγάλη πλειονότητα του ειδωλολατρικού πληθυσμού. Φαίνεται πως η προέλευση αυτής της φήμης ήταν μια προφητεία που κάποιος διατύπωνε μέσα στη συνάθροιση, σαν αποκάλυψη από τον Θεό ή μια «*επιστολή*» δήθεν του Παύλου, από τις πολλές που κυκλοφορούσαν εκείνη την εποχή με ψευδώνυμα. Ο Παύλος δεν θέλει ούτε «να χάνουν αμέσως τον νου τους» οι πιστοί ούτε να αναστατώνονται από αυτή τη φήμη, γιατί απλά δεν είναι αλήθεια. Κάποιοι ερμηνευτές σχολιάζουν ότι ενδεχομένως οι Θεσσαλονικείς είχαν χάσει την ψυχική τους ισορροπία ή την ψυχραιμία τους. Σήμερα θα το λέγαμε «είχαν τρελαθεί». Έτσι, εδώ βρίσκουμε τον πρώτο τρόπο να ανταποκριθούμε σ' αυτού του είδους τις φήμες. Ανταποκρινόμαστε στις φήμες για τα τέλη των καιρών με πνευματική εμπιστοσύνη διατηρώντας την ψυχραιμία μας. Οι άνθρωποι χάνουν την ψυχραιμία τους όταν ακούν φήμες για πολέμους ή για σεισμούς κλπ. Αυτό θέλει ο Παύλος να αποφύγουμε ως πιστοί, και να διατηρούμε σταθερή την πεποίθησή μας όταν ακούμε διάφορες εικασίες για τα εσχατολογικά θέματα.

2. Προσεκτικοί με τα «σημεία των καιρών» (2:3-5)

Στη συνέχεια, ο Παύλος πάει από το «*κρατήστε την ψυχραιμία σας*» στο «*προσέξτε να μη σας εξαπατήσει κανείς*» (εδ. 3-5). Η τελική «*ημέρα του Κυρίου*» – η οποία περιλαμβάνει τον ερχομό του Κυρίου και τη σύναξη της Εκκλησίας κοντά του – δεν μπορεί να έρθει αν δεν εκπληρωθούν ορισμένες προϋποθέσεις. Ο Παύλος εδώ απαριθμεί δύο προϋποθέσεις: (α) την αποστασία και (β) την αποκάλυψη του «*ανθρώπου της αμαρτίας*». (α) Η

«αποστασία» είναι κάποιου είδους μαζική οργανωμένη εξέγερση/αποκήρυξη εναντίον του Θεού, η οποία ξεπερνάει οτιδήποτε έχουμε ποτέ βιώσει. Η λέξη εδώ σημαίνει «ξεσηκωμός σε ανοικτή περιφρόνηση της εξουσίας, με την πρόθεση της ανατροπής». Ο Παύλος δεν λέει τίποτε άλλο γι' αυτή την εξέγερση, γιατί υποθέτει ότι οι αναγνώστες του ξέρουν ακριβώς για τι πράγμα μιλάει. (β) Αλλά αναφέρει και τη φανέρωση του «ανθρώπου της αμαρτίας». Εδώ εννοείται η πλήρης αδιαφορία ή περιφρόνηση για τους νόμους του Θεού και των ανθρώπων. Συνεπώς, αυτός ο τύπος χαρακτηρίζεται από την πλήρη απόρριψη των νόμων του Θεού, και της κοινωνίας. Όποιος κι αν είναι αυτός ο «άνομος», ο Παύλος λέει ότι είναι καταδικασμένος στην καταστροφή, ότι προσπαθεί να εξυψωθεί πάνω από κάθε θεό και αντικείμενο λατρείας, και ότι στην πραγματικότητα κάθεται στο ναό του Θεού διακηρύσσοντας ότι αυτός είναι ο Θεός. Στην Παλαιά Διαθήκη, στο βιβλίο του Δανιήλ, έχουμε τις ενδείξεις ενός μελλοντικού ανθρώπινου πολιτικού ηγεμόνα που παραβαίνει τους νόμους του Θεού (Δαν 11:36). Οι περισσότεροι Εβραίοι πίστευαν ότι αυτή η προφητεία εκπληρώθηκε το 169 π.Χ. όταν ο βασιλιάς της Συρίας Αντίοχος Δ΄ ο Επιφανής εισέβαλε στον ναό στην Ιερουσαλήμ, στα Άγια των Αγίων, και βεβήλωσε το θυσιαστήριο των ολοκαυτωμάτων θυσιάζοντας ένα γουρούνι. Πάνω από 100 χρόνια μετά τον Αντίοχο, όμως, ο Ιησούς ανέφερε ότι θα ερχόταν το «βδέλυγμα της ερημώσεως» που θα εκπλήρωνε πλήρως το Δανιήλ 11. Αυτός ο ίδιος «άνθρωπος της αμαρτίας» περιγράφεται επίσης στην Καινή Διαθήκη ως «ο αντίχριστος» (Α΄ Ιω 2:18). Οι πρώτοι Χριστιανοί πίστευαν ότι ο Ιωάννης αναφερόταν στον ρωμαίο αυτοκράτορα Γάιο Καλιγούλα, που διέταξε να στήσουν την εικόνα του μέσα στον ναό της Ιερουσαλήμ. Επίσης θεωρήθηκε ο Νέρων ή ο Διοκλητιανός, που το 81 μ.Χ. απαίτησε όλοι οι άνθρωποι να τον αναγνωρίσουν ως Κύριο. Όλοι αυτοί είναι τύποι του αντιχρίστου, αλλά κανένας δεν φαίνεται να ταιριάζει πλήρως στις περιγραφές μέχρι σήμερα (Χίτλερ, ΕΕ κλπ.) Το σημαντικό που πρέπει να συνειδητοποιήσουμε είναι ότι το εδ. 3 λέει ότι αυτό το πρόσωπο «θα αποκαλυφθεί». Αυτό σημαίνει ότι είναι αδύνατον να γνωρίζουμε την ταυτότητά του πριν αποκαλυφθεί, ανεξάρτητα από το πόσο έξυπνες είναι οι έρευνές μας. Θα μπορούσε να είναι ζωντανός σήμερα, αλλά επίσης μπορεί να έρθει μετά από 100 ή 1.000 χρόνια. Μέχρι αυτός ο τύπος πραγματικά να «εναντιωθεί και να σηκώσει κεφάλι μπροστά σε καθετί που λέγεται θεός ή είναι αντικείμενο λατρείας, για να στήσει ο ίδιος τον θρόνο του στον ναό του Θεού, προσπαθώντας να αποδείξει πως είναι θεός» (εδ. 4), η ταυτότητά του θα παραμείνει μυστήριο. Έτσι, όσο κι αν μας αρέσει να κάνουμε διάφορες εικασίες, δεν μπορούμε να γνωρίζουμε τίποτα, ωστόσο αυτός ο άνθρωπος αποκαλυφθεί. Είναι άλλο πράγμα να παρατηρούμε τα σημεία των καιρών (όπως τους δείκτες στο καντράν του αυτοκινήτου μας), και άλλο να αρχίζουμε τις εικασίες και τις φήμες σχετικά με τον αντίχριστο και τις ημερομηνίες. «Παρατηρώ», σημαίνει ότι αναγνωρίζω τις διάφορες εκπληρώσεις του ίδιου «σημείου» σε διαφορετικές φάσεις της Ιστορίας, ότι υπάρχουν «πολλοί αντίχριστοι» κι ότι όλα αυτά είναι σημεία των καιρών.

3. Ο Θεός έχει τον έλεγχο (2:6-8)

Στα επόμενα εδάφια (6-8) ο Παύλος μας διαβεβαιώνει ότι ο «άνομος» δεν πρόκειται να αποκαλυφθεί αν δεν έρθει η κατάλληλη στιγμή. Κάτι συγκρατεί την αμαρτία και δεν πλημμυρίζει ανεξέλεγκτα τον κόσμο, παρ' όλο που ζούμε σε μια εποχή που οι περισσότεροι αγνοούν τους νόμους του Θεού και ζουν μέσα στην παρανομία και τη διαφθορά της αμαρτίας. Αλλά κάποια στιγμή στο μέλλον, αυτή η δύναμη θα αφαιρεθεί, και τότε θα αποκαλυφθεί «ο άνομος», ο Αντίχριστος, το Θηρίο του 13^{ου} κεφαλαίου της Αποκάλυψης. Αυτό φυσικά μας γεννάει το ερώτημα **τι ή ποιος είναι** αυτό το «φράγμα» – *τὸ ὄ κατέχων/ων* – για τον οποίο μιλάει εδώ ο Παύλος. Διατυπώθηκαν πολλές ερμηνείες (το Άγιο Πνεύμα, που όμως ως πανταχού παρών δεν νοείται να μετακινείται, η Εκκλησία, που όμως είναι γένους θηλυκού, η ρωμαϊκή κυβέρνηση, ο Ισραήλ, ένας άγγελος, ο σατανάς, ο απ. Παύλος, το Ευαγγέλιο, το Κράτος Δικαίου [Bonhoeffer και John Stott]). Απαριθμώντας, όμως, όλες αυτές τις διαφορετικές απόψεις, απλά καταλαβαίνουμε ότι δεν ξέρουμε ποιος ή τι είναι «το κατέχον». Κάθε πρόταση είναι εικασία.

4. Αλήθεια και Πλάνη (2:9-12).

Στα τελευταία εδάφια της περικοπής μας, πάλι χρησιμοποιείται η λ. «παρουσία» για να περιγράψει τη δεύτερη Έλευση του Χριστού, όπως και στα εδ. 8 και 1. Η έλευση του «ανθρώπου της αμαρτίας» είναι μια παρωδία, μια απομίμηση της ενσάρκωσης του Θεού εν Χριστώ. Όπως ακριβώς ο Ιησούς, ως σαρκωμένος Θεός, έκανε θαύματα, σημεία και τέρατα, έτσι κι ο σατανάς ως ψευτομεσσίας θα κάνει κι αυτός ψεύτικα θαύματα και σημεία. Αυτό δεν σημαίνει ότι αυτά καθαυτά τα θαύματα θα είναι ψεύτικα. Τα θαύματα θα είναι αληθινά, αλλά απλώς η πηγή τους δεν θα είναι ο Θεός. Κι εδώ είναι η εξαπάτηση. Η έλευση του «ανθρώπου της αμαρτίας» έχει στόχο να εξαπατήσει τους ανθρώπους, αλλά το μόνο που θα καταφέρει είναι να πλανήσει αυτούς που δεν αγαπούν την αλήθεια. Οι άνθρωποι που στη ζωή τους απέριπταν το ευαγγέλιο του Χριστού, χλεύαζαν τη Βίβλο, παρέβαιναν με κάθε ευκαιρία τους νόμους του Θεού, θα πλανηθούν πανεύκολα από τον «άνθρωπο της αμαρτίας» που θα ισχυρίζεται πως είναι θεός. Εξαιτίας αυτού, ο Θεός θα επιτρέψει να παρασυρθούν στην πλάνη και να πιστέψουν στο ψέμα. Κι αυτή θα είναι η τιμωρία τους. Αν αγαπάμε την αλήθεια, δεν θα πλανηθούμε.
